VNS 7/2024 vp

Selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelmasta

Lasse Miettinen
johtaja, Sitra
19.2.2025

SITRA

Nostoja lausunnosta

1

Ravitsemus ja ruokaturva

Kotimainen **kasviproteiinin tuotanto** olisi mahdollista **kolminkertaistaa** nykyisestä vuoteen 2040 mennessä. Samalla voitaisiin edistää ruokaturvaa, ravitsemusta ja huoltovarmuutta.

2

Kestävä ja uudenaikainen energia

EK:n dataikkunan mukaan Suomeen suunnitteilla v. 2035 mennessä 290 mrd. € puhtaan siirtymän investointeja.

Vakaa ja ennustettava säädös-ympäristö olennaista näiden kotiuttamiseksi, kuten ilmastolain tavoite **hiilineutraaliudesta vuoteen 2035** mennessä.

3

Kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

Valmisteilla olevan **kiertotalouslain** avulla voidaan edistää kulutus- ja tuotantotapojen kestävyyttä. Suomen tuki **kiertotalouden mukaisille sisämarkkinoille** edistää siirtymää EU:ssa.

4

Ekosysteemit ja monimuotoinen luonto

Luontopääoman tila ja sen taloudellinen merkitys voidaan tehdä päätöksenteossa näkyväksi **luontopääoman tilinpidon** avulla.

SITRA

Demokratiainnovaatiot

miten lisätä luottamusta ja tukea päätöksentekoa
vaikeissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä?

SITRA

Päätöksentekoa tukevat demokratiainnovaatiot

Demokratiainnovaatiot ovat menetelmiä, joilla vahvistetaan kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia vaalien välillä.

Kunnissa ja hyvinvointialueilla testattuja menetelmiä ovat mm.:

- kansalliset **dialogit**
- **kansalaispaneelit**
- digitaalisen massaosallistumisen mahdollistava **Polis-osallistumisalusta**.

Demokratiainnovaatioiden avulla on mahdollista **lisätä luottamusta**, vahvistaa **osallisuuden kokemusta** päätöksenteon eri vaiheissa, kasvattaa kansalaisten **tietotasoa** monimutkaisista asioista sekä **tukea päätöksentekoa vaikeissa ja jännitteisissä aihepiireissä**.

SITRA

Polis

Digitaalinen osallistumisalusta, joka tekee näkyväksi yhteisymmärryksen alueet ja auttaa ymmärtämään erimielisyyden syitä paremmin.

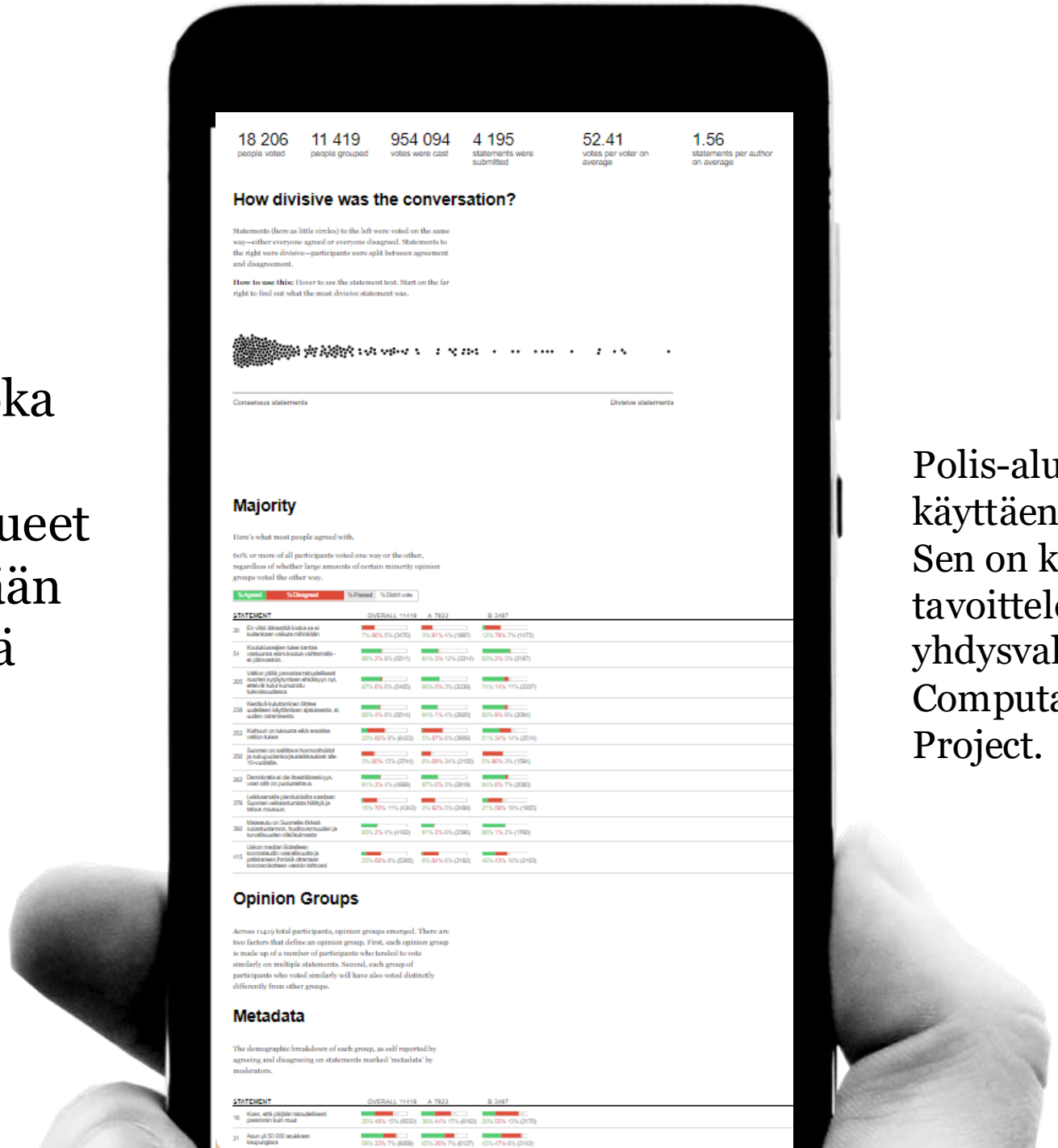

Polis-alusta on rakennettu käyttäen avointa lähdekoodia. Sen on kehittänyt voittoa tavoittelematon yhdysvaltalainen yhdistys The Computational Democracy Project.

SITRA

Polis

Väitteet, joista ollaan eniten samaa mieltä

Konsensusjana

Väitteet, joiden vastauksissa on eniten hajontaa

Polis

Ohoh, puolet on samassa joukossa kuin minä. Mites tämä toinen ryhmä sitten ajattelee?

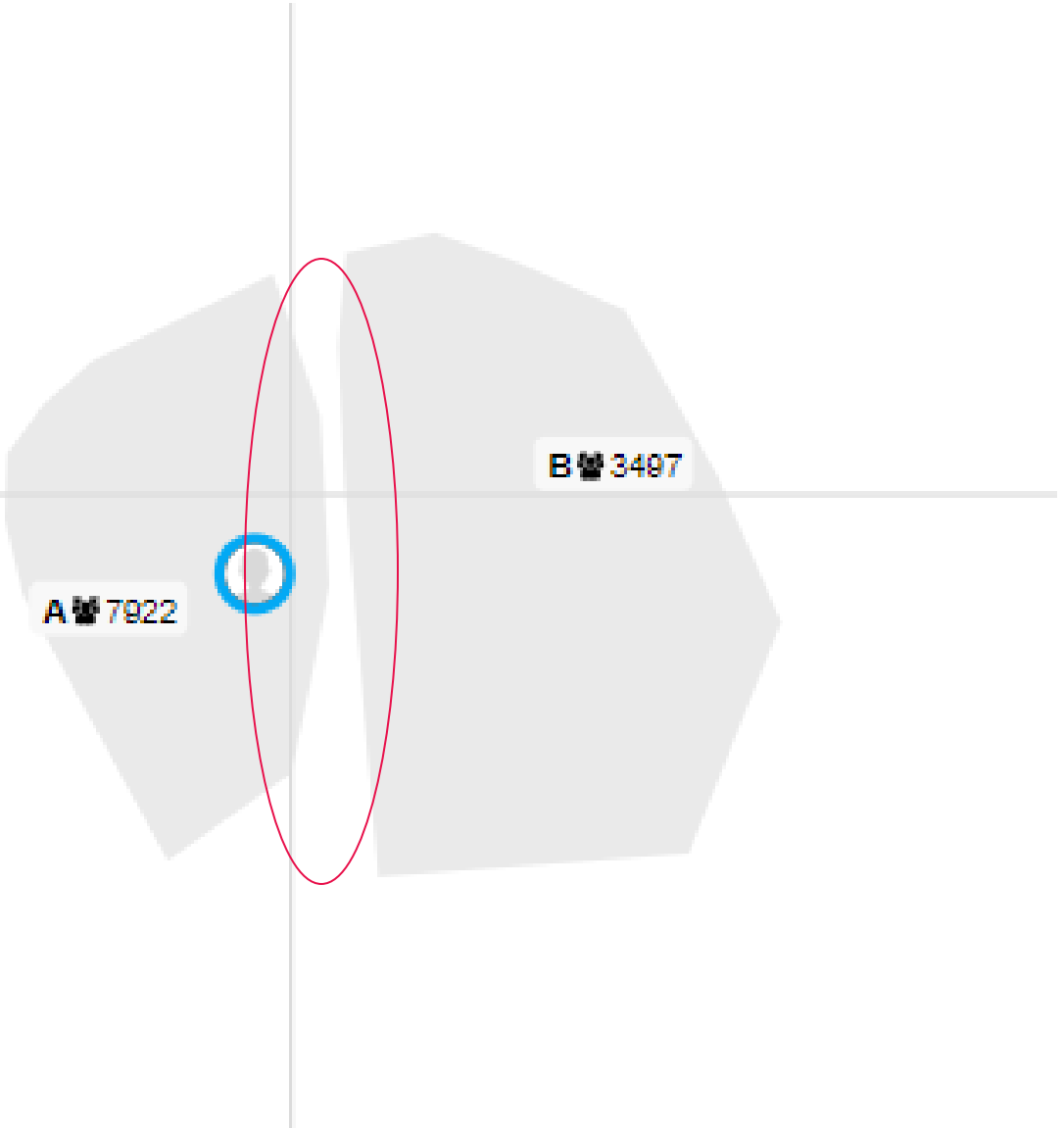

Konsensus ryhmien välillä

Yli 30 Polis-keskustelua hyvinvointialueilla 2023-2024

Lukuisia aiheita eri kohderyhmille

- Nuorten mielenterveyspalvelut
- Perhepalvelut ja perheiden hyvinvointi
  -> Nepsy-perheiden ongelmat arjessa
- Palveluverkko
- Digipalvelut
- Huoltovarmuus ja pelastuspalvelujen saatavuus
- Osallistumisen tavat ja kuulluksi tuleminen
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus hyvinvointialueen palveluissa

DigiFinland SITRA

Luontopohjaiset ratkaisut:

luonto kumppaniksi ratkomaan kustannustehokkaasti ihmisen ongelmia

SITRA

Luontopääoma

Luontopohjaiset ratkaisut

Luontopohjaiset ratkaisut (Nature-based Solutions, NbS) ovat menetelmiä, joissa luonnon toiminnot otetaan ratkaisemaan ihmisen ongelmia. Skaala ulottuu isoista infrahankkeista kuluttajatuotteisiin ja -palveluihin:

- New Yorkin kaupunki puhdistaa talousvetensä turvaamalla luonnon omat puhdistustoiminnot – murto-osalla kemiallisen suodatuslaitoksen hinnasta (v. 2017: 10 miljardia dollaria).
- Pariisi istuttaa satojatuhansia puita pitääkseen lämpötilan siedettävänä helleaaltojen lisääntyessä.
- Viherseinä voi parantaa työntekijöiden immuunivastetta toimistotiloissa jo kahdessa viikossa; luontokosketus vahvistaa päiväkotilasten immuunijärjestelmää.

Luontopohjaisten ratkaisujen potentiaali on Suomessa lähes täysin hyödyntämättä. Mahdollisuus säästää merkittävästi julkista rahaa ja luoda uutta kasvua uusien innovaatioiden ympärille esim. rakennetussa ympäristössä tai terveysalalla.

SITRA

Luonnon terveysvaikutukset

1

Mielenterveysongelmat, astma, allergia, diabetes

Suorat kustannukset:
yli **3,5 mrd euroa** vuodessa

Epäsuorat kustannukset:
yli **12 mrd euroa** vuodessa

2

Luontopuutteesta tautitaakka

50 viime vuoden aikana väestön luontokosketus oleellisesti heikentynyt – samalla ao. kansansairaudet merkittävästi lisääntyneet.

3

Luonnon terveysvaste todettu mahdollisuudeksi ehkäistä ja hoitaa niin immuunivälitteisiä kuin mielenterveyden sairauksia.

Säästöpotentiaali (alustava):
400-800 milj. euroa
vuodessa, mahd jopa 2,5 mrd. €

4

Tavoite: **kansallinen luontoterveysohjelma**.

Vrt. kansallinen allergiaohjelma (2008-2018) ja Päijät-Hämeen Luontoaskel terveyteen -ohjelma.

SITRA

@sitrafund

sitra.fi

SITRA